

ПРОЦЕДУРИ ПОДАННЯ І РОЗГЛЯДУ СКАРГ

ВИКЛАД ФАКТІВ № 7

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

ХАРКІВ, 2004

Друге видання

Переклад українською Харківської правозахисної групи
з женевського видання Організації Об'єднаних Націй 1991 року

Ця публікація здійснена за фінансової підтримки
Європейського Союзу. За зміст публікації відповідає лише
Харківська правозахисна група, і його ні за яких обставин
не можна вважати таким, що відбиває позицію Європейського Союзу
This document has been produced with the financial assistance of the European
Union. The contents of this document are the sole responsibility of Kharkiv
Human Rights Protection Group and can under no circumstances be regarded
as reflecting the position of the European Union

Процедури подання і розгляду скарг. Виклад фактів / Харківська правозахисна група; – Харків, 2004. – 20 с.

Серія «Виклад фактів у галузі прав людини» видається Центром з прав людини при Відділенні Організації Об'єднаних Націй у Женеві. Вона висвітлює питання прав людини, які вивчаються або викликають особливий інтерес.

Серія «Виклад фактів у галузі прав людини» має на меті глибше знайомити широке коло читачів з основними правами людини, з тим, що робить Організація Об'єднаних Націй для їх утвердження і захисту, і з діючим міжнародним механізмом, який забезпечує їх ефективне дотримання. Публікації цієї серії розповсюджуються безкоштовно в усьому світі. Вони можуть перекладатися на інші мови, окрім офіційних мов Організації Об'єднаних Націй, за умови, що їх зміст не змінюється, що організація, яка передруковує їх, інформує про це Центр прав людини в Женеві, і що цей Центр значається як джерело інформації.

ВСТУП

Будь-яка особа має право привертати увагу Організації Об'єднаних Націй до питання, яке торкається дотримання прав людини, і щорічно тисячі людей у всьому світі роблять це. Які ж види повідомлень з проблеми прав людини може отримати Організація Об'єднаних Націй і як вона розглядає їх? У даному викладі фактів пояснюються процедури й можливості, якими можуть скористатися окремі особи й групи осіб, які бажають, щоб Організація Об'єднаних Націй вжила дійових заходів у зв'язку із стурбованістю щодо становища в галузі прав людини.

ЯК УСЕ РОЗПОЧИНАЛОСЬ...

На своїй першій сесії в 1947 році Комісія з прав людини Організації Об'єднаних Націй вивчила питання про необхідні процедури розгляду повідомлень. Встановлені тоді процедури з роками вдосконалювалися, а сфера їх застосування розширювалася. Той факт, що вони існують і часто використовуються, є могутнім засобом сприяння поважанню прав людини й попередженню зловживань.

У 1959 році Економічна і Соціальна Рада Організації Об'єднаних Націй прийняла рішення про те, що конфіденційний перелік повідомлень, які подаються в Організацію Об'єднаних Націй і містять скарги на порушення прав людини, повинен передаватися на розгляд Комісії з прав людини і Підкомісії з попередження дискримінації і захисту меншин Організації Об'єднаних Націй*. Автори повідомлення не згадуються, якщо вони не заявили про те, що не заперечують проти оголошення свого імені. Уряди держав, про які йде мова у повідомленнях, отримують копії таких повідомлень, а їхні відповіді також спрямовуються Комісії з прав людини.

У 1967 році Економічна і Соціальна Рада уповноважила Комісію з прав людини і Підкомісію з попередження дискримінації і захисту меншин «вивчити інформацію стосовно грубих порушень прав людини і основних свобод... у всіх країнах». Рада ухвалила, щоб Комісія у відповід-

* Резолюція 728 F(XXVIII) Економічної і Соціальної Ради від 30 липня 1959 року.

них випадках «зробила ретельне вивчення ситуацій, які свідчать про систематичне порушення прав людини», подала доповідь і зробила рекомендації Раді стосовно цих порушень** . Це було важливим кроком уперед. Наступний крок було зроблено в 1970 році, коли Економічна і Соціальна Рада затвердила «процедуру розгляду повідомлень, які стосуються порушень прав людини і основних свобод» . Ця процедура відома під назвою «процедура 1503» за порядковим номером резолюції Ради, в якій вона була затверджена.

Вона стосується не окремих випадків як таких, а ситуацій, які зачіпають інтереси великої кількості людей протягом тривалого часу.

Можливість розгляду окремих випадків з'явилася в 1976 році, коли набрав чинності Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.

У даному викладі фактів спочатку буде розглянута «Процедура 1503», що стосується ситуацій, потім «процедура Факультативного протоколу» і, нарешті, інші можливості розгляду Організацією Об'єднаних Націй та її спеціалізованими закладами питань про порушення прав людини.

«СИСТЕМАТИЧНІ ПОРУШЕННЯ» («ПРОЦЕДУРА 1503»)

СИСТЕМА В ДІЇ

Щомісячно члени Підкомісії з попередження дискримінації і захисту меншин, які є експертами в галузі прав людини і які виступають у своїй власній якості, отримують від Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй перелік повідомлень із стислим описом кожного випадку, а також усі відповіді, які дали уряди. Цей перелік спрямовується також членам Комісії з прав людини.

Робоча група Підкомісії, яка складається з п'яти членів, збирається на засідання один раз протягом року безпосередньо перед щорічною сесією Підкомісії. Ця група розглядає всі повідомлення й відповіді урядів на ці повідомлення, а також вибирає для розгляду Підкомісією випадки, які, безперечно, свідчать про систематичне грубе порушення прав людини і основних свобод, тобто ситуації, які торкаються великої кількості людей протягом тривалого часу.

** Резолюція 1235(XLIII) Економічної і Соціальної Ради від 6 червня 1969 року.

* Резолюція 1503 (XLII) Економічної і Соціальної Ради від 27 травня 1970 року

Для того, щоб Підкомісія розглянула яке-небудь повідомлення, повинно бути прийняте рішення більшістю членів Робочої групи. Стосовно тих повідомлень, які Робоча група не доводить до відома Підкомісії, то ніяких подальших дійових заходів не вживається.

Потім Підкомісія розглядає подані Робочою групою повідомлення і повинна прийняти рішення про необхідність доведення до відома Комісії з прав людини тих ситуацій, які, очевидно, є систематичними порушеннями прав людини.

Після цього настає черга Комісії визначити, чи потребує дана ситуація ретельного вивчення з наступним поданням доповіді й рекомендацій Економічній і Соціальній Раді. Комісія може також прийняти рішення про призначення спеціального комітету для проведення розслідування, але для цього необхідна згода країни, в якій, як стверджується у повідомленні, порушені права людини.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОВІДОМЛЕННЯ, ЯКІ ТОРКАЮТЬСЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВ ЛЮДИНИ

Для вирішення питання про те, що саме може бути прийнятим для розгляду, Підкомісія з попередження дискримінації і захисту меншин розробила правила процедури*.

Перше із цих правил полягає в тому, що мета повідомлень не повинна суперечити принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй, Загальній декларації прав людини й іншим міжнародним угодам, конвенціям і т.п., які застосовуються в галузі прав людини.

Повідомлення є прийнятним тільки в тому випадку, якщо, як показує його розгляд, є достатні підстави вважати з урахуванням усіх відповідей, поданих відповідними урядами, що мають місце систематичні, грубі й достовірно підтвержені порушення прав людини і основних свобод.

Повідомлення можуть бути прийнятними, якщо вони надходять від окремих осіб чи груп осіб, які заявляють про те, що вони є жертвами порушень прав людини. Вони можуть бути також прийнятними, якщо вони надходять від будь-якої особи чи групи осіб, які мають безпосередні й достовірні дані про порушення. Якщо повідомлення подаються неурядовими організаціями (НУО), то необхідно, щоб дана неурядова організація діяла добросовісно у відповідності до визнаних принципів прав людини і щоб вона мала безпосередні достовірні свідчення стосовно тієї ситуації, яку вона описує.

* Резолюція 1 (XXIV) Підкомісії від 13 серпня 1971 року.

Неприйнятними є як анонімні повідомлення, так і повідомлення, які спираються виключно на матеріали, що поширюються засобами масової інформації.

У кожному повідомленні має бути виклад фактів, а також повинна вказуватися мета петиції та права, які були порушені. Як правило, повідомлення не розглядається, якщо в ньому містяться брутальні вирази або образливі зауваження на адресу держави, яка є об'єктом скарги. Такі повідомлення все-таки можуть розглядатися після того, як із них вилучено образливі вирази, і якщо вони відповідають іншим критеріям прийнятності.

Ніяке повідомлення не буде прийнятним, якщо його зміст суперечить принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй і якщо в ньому чітко простежуються політичні мотиви.

До початку розгляду будь-якого повідомлення повинні бути вичерпані всі внутрішні засоби правового захисту, крім випадків, коли може бути переконливо показано, що рішення, які приймаються на національному рівні, виявляться неефективними або будуть здійснюватися занадто повільно.

Врешті, правила процедури були складені для того, щоб уникнути дублювання з іншими існуючими процедурами і повторного подання повідомлень, які вже розглядалися Організацією Об'єднаних Націй.

Повідомлення, які призначені для розгляду у відповідності до «процедури 1503», надсилати на адресу:

Centre for Human Rights
United Nations Office at Geneva
1211 Geneva 10, Switzerland

ВІДБІР СКАРГ

У період з 1972 по 1988 рік Робоча група, за повідомленнями, розглянула понад 350 тис. скарг, які стосуються порушень прав людини, а також декілька тисяч відповідей урядів. Кількість скарг, які Робоча група подала на розгляд Підкомісії з попередження дискримінації і захисту меншин, є лиш незначною часткою загальної кількості отриманих скарг; однак ті скарги, які спрямовуються на розгляд у вищій інстанції, достатньо документовані. Протягом деяких років Підкомісія разом із щорічною конфіденційною доповіддю Робочої групи отримує від 1000 до 2000 сторінок документації.

Щорічно, починаючи з 1973 року, за винятком 1986 року, коли не проводилася сесія Підкомісії, вона подавала на розгляд Комісії з прав людини опис ситуацій, які стосуються порушень прав людини і є підставою для скарг. До 1988 року Комісія розглянула ситуації, які стосуються порушень прав людини в 44 країнах.

ДІАЛОГ З УРЯДАМИ

З часом процедури Організації Об'єднаних Націй у галузі прав людини стали з більшою готовністю прийматися і визнаватися урядами, а їхня участь у роботі Комісії з прав людини стає активнішою. У своїй роботі Комісія використовує прямі контакти для встановлення діалогу з урядами країн, у яких, як стверджується, сталися порушення прав людини. Ці контакти здійснюються або Генеральним секретарем Організації Об'єднаних Націй, або його спеціальними представниками, або незалежними експертами, які призначаються Комісією і подають їй доповіді.

Було вжито ряд заходів, спрямованих на активізацію участі урядів у здійсненні «процедури 1503». У 1972 році Підкомісія підкреслила важливість отримання від урядів відповідей на заяви про порушення прав людини, які містяться в отриманих повідомленнях. У 1974 році Комісія вирішила сама спрямовувати відповідним урядам документи за скаргами і просити їх подавати письмові зауваження. У той же час Підкомісії було доручено інформувати такі уряди про її наміри подавати на розгляд Комісії ту чи іншу ситуацію, а також запитувати зауваження у письмовому вигляді. Щорічно з 1974 року призначається Робоча група Підкомісії із п'яти її членів для аналізу поданих Підкомісією матеріалів і зауважень урядів, а також для вироблення рекомендацій стосовно тих заходів, які треба вжити в кожному окремому випадку. Цей орган відомий під назвою Робоча група з вивчення ситуацій. Її рекомендації спрямовуються також відповідним урядам, представники яких мають право бути присутніми на засіданнях Комісії при обговоренні й прийнятті рішень.

КОНФІДЕНЦІЙНИЙ ХАРАКТЕР

Усі заходи, які вживаються у відповідності до «процедури 1503», носять конфіденційний характер до тих пір, поки Комісія не подасть відпо-

відну доповідь Економічній і Соціальній Раді. До настання цього моменту засідання всіх відповідних органів з прав людини є закритими, і дотримується конфіденційний характер звітів про їх засідання і документів, що є в їхньому розпорядженні.

Але з 1978 року голова Комісії з прав людини оголошує на відкритому засіданні назви країн, які є об'єктом розгляду скарг. При цьому голова розмежовує країни, в яких Комісія продовжує стежити за розвитком ситуації в галузі прав людини, і країни, стосовно яких вона прийняла рішення завершити розслідування.

Інколи після завершення вивчення якої-небудь конкретної ситуації Економічна і Соціальна Рада з власної ініціативи або за рекомендацією Комісії з прав людини приймає рішення про те, що розслідування може більше не мати характеру конфіденційності. Це мало місце в 1979 році при розгляді ситуації в Екваторіальній Гвінеї, в Аргентині й Уругваї в 1985 році, а також на Філіппінах у 1986 році. У 1978 році Рада прийняла рішення про те, що підлягає розголошенню конфіденційна доповідь спеціального представника Комісії з прав людини про ситуацію в Гаїті.

«ПРОЦЕДУРА ФАКУЛЬТАТИВНОГО ПРОТОКОЛУ»

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права й Факультативний протокол до нього набрали чинності 23 березня 1976 року. Держава-учасниця Пакту і Протоколу визнає компетенцію Комітету Організації Об'єднаних Націй – органу, в який входить 18 експертів, що обираються особисто, і проводить щорічно три засідання, – в отриманні і розгляді повідомлень окремих осіб, які стверджують, що дана держава порушила права людини.

Із 87 держав, які до кінця 1988 року приєдналися до Пакту і ратифікували його, 43 визнали компетенцію Комітету розглядати скарги окремих осіб. Це такі держави: Австрія, Аргентина, Барбадос, Болівія, Угорщина, Венесуела, Гамбія, Данія, Домініканська Республіка, Заїр, Замбія, Ісландія, Іспанія, Італія, Камерун, Канада, Колумбія, Конго, Коста-Ріка, Люксембург, Маврикій, Мадагаскар, Нігер, Нідерланди, Нікарагуа, Норвегія, Панама, Перу, Португалія, Сан-Маріно, Сенегал, Сент-Вінсент і Гренадини, Суринам, Того, Тринідад і Тобаго, Уругвай, Фінляндія, Франція, Центральноафриканська Республіка, Швеція, Еквадор, Екваторіальна Гвінея і Ямайка.

Повідомлення окремих осіб розглядається Комітетом на закритих засіданнях, їхні листи та інші документи, подані до Комітету, носять конфіденційний характер.

З 1977 по 1988 рік Комітет отримав 333 повідомлення, які стосуються ситуацій у 28 країнах. У 76 з 88 випадків, над якими Комітет завершив роботу і виклав свої міркування, були встановлені порушення положень Пакту. Для прийняття рішення про те, чи є яке-небудь повідомлення прийнятним, необхідний термін для з'ясування від шести місяців до одного року, а думка Комітету по суті справи може бути подана через рік-два. Весь процес розгляду якої-небудь скарги триває два-три роки.

ЧИ Є ПОВІДОМЛЕННЯ ПРИЙНЯТНИМ?

Для розгляду якого-небудь повідомлення необхідно, щоб воно не було анонімним і йшло від особи чи осіб, які знаходяться під юрисдикцією держави, яка є учасницею Факультативного протоколу. Звичайно повідомлення подається окремою особою, яка стверджує, що його чи її права, викладені в Пакті про громадянські і політичні права, були порушені даною державою. Коли передбачувана жертва, як це трапляється, не має можливості спрямувати своє повідомлення, Комітет може розглядати повідомлення іншої особи, яка наводить докази, що вона має право діяти від імені передбачуваної жертви. Не може подавати повідомлення третя особа, яка не має ніяких чітко виражених родинних зв'язків з передбачуваною жертвою.

Скарга, звичайно, повинна бути сумісною з положеннями Пакту і може бути прийнятною, якщо це ж саме питання не розглядається у відповідності з іншою процедурою міжнародного розгляду чи врегулювання. Перед тим, як скарга піде на розгляд Комітету, повинні бути вичерпані всі внутрішні засоби правового захисту.

Ще до прийняття рішення про те, чи є яке-небудь повідомлення прийнятним чи ні, Комітет або його Робоча група, що займається повідомленнями, може запитати у передбачуваної жертви чи зацікавленої держави додаткову письмову інформацію або зауваження і встановити крайній термін їх подання. Якщо на даному етапі розгляду держава спрямовує відповідь на отримане повідомлення, то особа, яка є автором скарги, отримує копію цієї відповіді для висловлення своїх зауважень. Якщо повідомлення відсилається назад авторові з єдиною метою мати детальнішу інформацію, а згодом не визнається прийнятною, то відповідній державі нічого не надсилається. Комітет може винести усне рішення про припинення розгляду скарги. Наприклад, коли автор відкликає її або якимось

іншим чином дає зрозуміти, що він не бажає продовження цього розгляду. У завершальній частині даного викладу фактів міститься зразок того повідомлення, яке треба спрямовувати до Комітету з прав людини. Повідомлення, які подаються з метою розгляду їх у відповідності до положень Факультативного протоколу, необхідно надсилати на адресу:

Human Rights Committee
c/o Centre for Human Rights
United Nations Office at Geneva
1211 Geneva 10, Switzerland

РОЗБІР СКАРГИ

Як тільки яке-небудь повідомлення визнане прийнятним, Комітет звертається до зацікавленої держави з проханням надати пояснення чи заяви, які б прояснили дану проблему, і повідомити про те, чи були вжиті цією державою якісь заходи для її врегулювання. Для подання відповіді державам-учасникам визначений термін у шість місяців. Згодом Комітет висловлює свої міркування й повідомляє про них зацікавлену державу, а також авторів скарги.

Протягом усього процесу, коли Комітет розглядає скарги, особи, що є авторами таких скарг, і держави, які (як передбачається) порушили права цих осіб, знаходяться в рівних умовах. Кожна сторона має можливість висловити зауваження стосовно аргументів іншої сторони.

ПРИПИНЕННЯ РОЗГЛЯДУ

Протягом того часу, який знадобиться Комітетові для висловлення своїх кінцевих міркувань, особи, які стверджують, що вони є жертвами порушень прав людини, можуть потребувати захисту. Інколи Комітет був змушений, не приймаючи рішень по суті скарг, повідомити окремі держави про свої попередні судження. Під час розгляду одного із випадків Комітет довів до відома держави те, що передбачувана жертва, «яка намагається знайти притулок у країні Х, не повинна перепроводжуватися чи виселятися в країну У». В іншому випадку Комітет висловив свою стурбованість у зв'язку із станом здоров'я передбачуваної жертви і звернувся

до уряду з проханням негайно організувати обстеження даної жертви будь-яким компетентним медичним органом. Комітет послав також запит з метою отримання відповідного медичного висновку. Крім того, приймалися рішення, в яких було прохання до держав утриматися від смертного вироку, доки продовжується розгляд цього повідомлення.

ДОКАЗИ Й ТЯГАР ДОКАЗУВАННЯ

Комітет зобов'язаний розглянути всю письмову інформацію, яка була подана йому зацікавленими сторонами. До тих пір йому ще не доводилося вживати будь-яких самостійних заходів чи дій для з'ясування деталей справи.

У ряді випадків, які стосуються права на життя, застосування катувань і поганого поводження, а також незаконних арештів і зникнень, Комітет ухвалив, що тягар доказування не повинен лежати лише на тій особі, яка подає скаргу на порушення. Комітет також вважає, що спростування скарги загальними словами і виразами якою-небудь особою є недостатнім.

ОСОБИСТІ ДУМКИ

Хоча Комітет з прав людини приймає рішення на основі консенсусу, окремі члени Комітету можуть висловити свої особисті міркування на додаток до визначення, яке виносить Комітет по суті справи. Це відбулося при розгляді справ у дев'яти випадках. Чотири рази висловлювалися власні міркування на додаток до рішень Комітету, коли повідомлення були визнані неприйнятними.

ОГОЛОШЕННЯ РІШЕНЬ

Поки яке-небудь повідомлення знаходиться на розгляді Комітету з прав людини, розбирання має суто конфіденційний характер. Визначення комітету – міркування стосовно повідомлень, які були визнані прийнят-

ними й розглянуті по суті, а також рішення про визнання інших повідомлень неприйнятними, – завжди оголошуються.

Публікується добірка рішень, що їх ухвалив Комітет у відповідності до положень Факультативного протоколу. Перший том цього збірника, що охоплює період з другої по п'ятнадцяту сесії Комітету, був надрукований у 1985 році. Другий том, що охоплює період із сімнадцятої по тридцять другу сесію, має побачити світ у 1989 році.

У ЧОМУ ПОЛЯГАЄ РІЗНИЦЯ МІЖ ПРОЦЕДУРАМИ?

Головна різниця між процедурою, встановленою у відповідності до резолюції 1503 (XLVIII), і процедурою, викладеною у Факультативному протоколі до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, полягає в тому, що перша передбачає розгляд ситуацій, а друга стосується розгляду особистих скарг: окремих випадків передбачуваних порушень прав людини. Але існують й інші шляхи визначення відмінностей між процедурами.

– В основі «процедури 1503» – резолюція одного з органів системи Організації Об'єднаних Націй – Економічної і Соціальної Ради. Для того, щоб ця процедура діяла, потрібне добровільне співробітництво держав. «Процедура Факультативного протоколу» вводиться в дію міжнародною угодою, відповідно до якої держави-учасниці зобов'язалися прийняти конкретну процедуру розгляду поданих проти них скарг.

– «Процедура 1503» застосовується до всіх держав. «Процедура Факультативного протоколу» застосовується лише відносно тих країн, які приєдналися до Пакту і Протоколу або ратифікували їх.

– Перша процедура охоплює розгляд порушень усіх прав людини і основних свобод, тоді як друга процедура стосується лише тих громадянських і політичних прав, які проголошуються в Міжнародному пакті про громадянські і політичні права.

– Будь-яка особа, група осіб або неурядова організація можуть посилатися на «процедуру 1503», якщо вони мають безпосередні чи побічні дані про передбачувані порушення. Згідно із порядком, встановленим у Факультативному протоколі, будь-яке повідомлення повинно бути підписаним або передбачуваною жертвою, або якою-небудь особою, що має повноваження діяти від імені жертви.

– У відповідності до «процедури 1503» автори повідомлень не залучаються до участі в розборі на якій би то не було стадії і не сповіщаються про які б то не було заходи, які вживає Організація Об'єднаних Націй, якщо вони не стали надбанням гласності. Секретаріат Організації Об'єднаних Націй лише доводить до відома авторів те, що їхні повідомлення отримані, що копії надіслані зацікавленим державам і що резюме їхніх повідомлень будуть передані членам Підкомісії з попередження дискримінації і захисту меншин, а також членам Комісії з прав людини. Автор повідомлення, яке подали на розгляд Комітету з прав людини, відповідно до Факультативного протоколу, навпаки, має повноправний статус. Його інформують про всі заходи, які вживає Комітет або його Робоча група, що займається повідомленнями. Також інформується зацікавлена держава. Автор має можливість робити зауваження відносно будь-якого подання цієї держави.

ІНШІ МОЖЛИВОСТІ

Особи, які вважають, що були порушені їхні права людини, можуть скористатися двома іншими процедурами. Вони були встановлені в положеннях Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації і Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання.

ЛІКВІДАЦІЯ РАСОВОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Окремі особи чи групи осіб, які заявляють, що порушуються їхні права, викладені в Міжнародній конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, можуть, як передбачено в статті 14 Конвенції, звернутися в Комітет з ліквідації расової дискримінації Організації Об'єднаних Націй із письмовим проханням розглянути їхню скаргу. Перед цим вони повинні вичерпати всі внутрішні засоби правового захисту.

Дванадцять із 125 держав, які до кінця 1988 року ратифікували Конвенцію або приєдналися до неї, визнають компетенцію Комітету приймати і розглядати повідомлення відповідно до статті 14. Це такі держави:

Данія, Ісландія, Італія, Коста-Ріка, Нідерланди, Норвегія, Перу, Сенегал, Уругвай, Франція, Швеція, Еквадор.

Повідомлення, подані на розгляд Комітету, необхідно надсилати на адресу:

Committee on the Elimination of Racial Discrimination
c/o Centre for Human Rights
United Nations Office at Geneva
1211 Geneva 10, Switzerland

Комітет не може приймати будь-яке повідомлення, якщо воно стосується держави, яка, хоча й є учасницею Конвенції, однак не визнає компетенції Комітету у розгляді подібних повідомлень.

КОНВЕНЦІЯ ПРОТИ КАТУВАНЬ

У відповідності до статті 22 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження й покарання окремі особи, які стверджують, що вони є жертвами порушення прав, проголошених в Конвенції, і які вичерпали всі внутрішні засоби правового захисту, можуть звернутися до Комітету проти катувань з письмовим проханням про розгляд їхньої справи. До 31 березня 1989 року включно 17 із 43 держав, які ратифікували Конвенцію чи приєдналися до неї, визнали компетенцію Комітету в отриманні й розгляді подібних повідомлень. Це такі держави: Австрія, Аргентина, Греція, Данія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Норвегія, Португалія, Того, Туніс, Туреччина, Уругвай, Франція, Швейцарія, Швеція, Еквадор.

Повідомлення, які подаються на розгляд Комітету, слід надсилати на адресу:

Committee against Torture
c/o Centre for Human Rights
United Nations Office at Geneva
1211 Geneva 10, Switzerland

Комітет не може приймати ті повідомлення, що стосуються держав, які не визнали його компетенції щодо дій, передбачених положеннями статті 22 Конвенції. (Детальнішу інформацію дивіться у документі «Виклад фактів № 4», що стосується методів боротьби проти застосування катувань.)

СТАНОВИЩЕ ЖІНОК

Щорічно Центр з соціального розвитку і гуманітарних питань, який знаходиться у Відні, готує для Комісії Організації Об'єднаних Націй, яка займається становищем жінок, два переліки випадків, пов'язаних із порушенням прав людини. У першому переліку, який не має конфіденційного характеру, містяться резюме тих повідомлень, які стосуються питання про поліпшення становища жінок у політичній, економічній, соціальній і громадянській сферах, а також у галузі освіти. У другому переліку, який уже є конфіденційним, містяться резюме повідомлень про передбачувані порушення, які негативно впливають на становище жінок.

Повідомлення, які подаються на розгляд Комісії, що займається становищем жінок, слід надсилати на адресу:

United Nations Commission on the Status of Women
Centre for Social Development and Humanitarian Affairs
United Nations Office at Vienna
Vienna International Centre
P.O. Box 500
1400 Vienna, Austria.

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ УСТАНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Міжнародна організація праці (МОП) і Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) розробили міжнародно-правові норми захисту прав людини, і вони ж контролюють їх практичне здійснення.

Комітети експертів отримують регулярні доповіді від держав-учасниць про вжиття заходів до реалізації положень конвенцій, які прийняли дані організації. Існують процедури розгляду скарг і суперечок, які стосуються застосування і тлумачення положень ратифікованих конвенцій.

Для розгляду випадків порушень свободи асоціацій була прийнята спеціальна процедура МОП, де передбачається можливість звертатися із

скаргами навіть на ті держави, для яких конвенції в даній галузі не є обов'язковими.

Для отримання детальнішої інформації про такі процедури прохання писати на адресу:

United Nations Educational, Scientific and Cultural
Organization (UNESCO)
Human Rights and Peace Division
7, place de Fontenoy
75700 Paris, France;

International Labour Organization (ILO)
International Labour Standards Department
4, route des Morillons
1211 Geneva 22, Switzerland.

ЗРАЗОК ПОВІДОМЛЕННЯ

Дата: _____

Повідомлення на адресу:

The Human Rights Committee
c/o Centre for Human Rights
United Nations Office at Geneva
8-14 avenue de la Paix
1211 Geneva 10, Switzerland.

Подається на розгляд у відповідності з Факультативним протоколом до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.

I. ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА ПОВІДОМЛЕННЯ

Прізвище _____ Ім'я (імена) _____

Національність _____ Рід занять _____

Дата і місце народження _____

Нинішня адреса _____

Інша адреса для отримання конфіденційної кореспонденції (якщо вона відрізняється від нинішньої адреси)

Повідомлення представляє:

а) жертва порушення чи порушень, названих нижче _____

в) призначений представник/адвокат передбачуваної жертви (жертв)

с) інша особа _____

Якщо відмічений квадрат с), то автор повинен пояснити:

і) в якій якості дана особа діє від імені жертви (жертв)

(тобто, родинні зв'язки чи інші особисті зв'язки

з передбачуваною жертвою (жертвами)):

ii) чому жертва (жертви) не має (не мають) можливості сама (самі) подавати повідомлення:

Третя особа, яка не має родинних чи інших зв'язків із жертвою (жертвами), не може представляти повідомлення від його імені.

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПЕРЕДБАЧУВАНУ ЖЕРТВУ (ЖЕРТВИ) (якщо вона (вони) не є автором (авторами) повідомлення)

Прізвище _____ Ім'я (імена) _____

Національність _____ Рід занять _____

Дата і місце народження _____

Нинішня адреса _____

III. ДЕРЖАВА, ЯКОЇ ЦЕ СТОСУЄТЬСЯ /ПОРУШЕНІ СТАТТИ/ ВНУТРІШНІ ЗАСОБИ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ

Назва держави-учасниці (країни) Міжнародного пакту і Факультативного протоколу, проти якої подається повідомлення:

Стаття Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, які, як стає здається, були порушені:

Внутрішні засоби правового захисту, які були вичерпані передбачуваною жертвою (жертвами) або від її (їх) особи: звернення до судів чи до інших державних органів; коли і з яким результатом вони завершилися (бажано, якщо є можливість, додати копії всіх відповідних судових чи адміністративних рішень)

Якщо внутрішні засоби правового захисту не були вичерпані, то пояснити чому:

IV. ІНШІ МІЖНАРОДНІ ПРОЦЕДУРИ

Чи було це ж питання подано на розгляд відповідно до якої-небудь іншої процедури міжнародного розслідування або врегулювання (наприклад, на розгляд Міжамериканської комісії з прав людини; Європейської комісії з прав людини)? Якщо так, то коли і з яким результатом?

V. ФАКТИ, ЯКІ НАВЕДЕНІ У СКАРЗІ

Детальний опис фактів передбачуваного порушення чи порушень (із зазначенням відповідних дат)*

Підпис автора: _____

* Додати стільки сторінок, скільки необхідно для опису фактів.

Запити надсилати на адресу:

Centre for Human Rights
United Nations Office at Geneva
8-14, Avenue de la Paix
1211 Geneva 10, Switzerland

New York Office:
Centre for Human Rights
United Nations
New York, N.Y. 10017
USA

Видання підготовлене Харківською правозахисною групою

Довідкове видання

ПРОЦЕДУРИ ПОДАННЯ І РОЗГЛЯДУ СКАРГ

ВИКЛАД ФАКТІВ № 7

Відповідальний за випуск *Євген Захаров*
Переклад *Ніна Кусайкіна*
Редактор *Ірина Рапп*
Художнє оформлення *Борис Захаров*
Комп'ютерна верстка *Олег Мірошніченко*

Наклад 1000 прим.

Розповсюджується безкоштовно

Замовлення надсилати на адресу:
61002, Харків-2, а/с 10430 або root@khp.org

Харківська правозахисна група
61002, Харків, вул. Іванова 27, кв. 4
root@khp.org
www.khp.org

Надруковано на обладнанні Харківської правозахисної групи
61002, Харків, вул. Іванова, 27, кв. 4